

Leila Sarwari är på samma gång ett bra exempel på vilka framsteg som görs men också vilka utmaningar som kvarstår.

Kamila Nayiby

I byrådet kommer hon till tals

Demokrati ska byggas underifrån. En förstärkning av kvinnors rättigheter, rätt att delta i den demokratiska processen och att få fatta viktiga beslut bör ske både på statlig såväl som lokal nivå. Afghanistan-nytt har träffat Leila Sarwari, medlem i byrådet i Lab Aob Bala, i distriktet Feroz Nakhcheer i provinsen Samangang. Hon är ett exempel på hur kvinnor kan påverka lokalt, men svårigheten att få till intervjun och intervjuens genomförande visar också på vilka hinder som Afghanistans kvinnor fortfarande står inför.

Text & bild | Anders Rosén

Anders är SAKs informationssamordnare och jobbar på kontoret i Kabul.

Det skulle bli en av de märkligaste intervjuer jag hade gjort. Här stod jag nedanför ett fönster och såg nätt och jämt

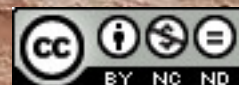
kvinnan därinne. Leila Sarwari visade bara lite av sin profil. Intervjun genomfördes via Kamila Nayiby som job-

bar på Svenska Afghanistankommitténs (SAK) kontor i Mazar-e-Sharif.

Kamila Nayiby agerade tolk, men var också mellanhand för att jag som man inte fick tala direkt med Leila Sarwari. Att vi skulle befinna oss i samma rum var otänkbart.

Det hade varit en lång process för att få till stånd intervjun. I vissa byar och i vissa distrikt hade det varit helt omöjligt. Men här i byn Lab Aob Bala var byrådets ordförande så framsynt att han menade att en kvinnlig medlem i shuran eller byrådet, kunde ge en intervju till Afghanistan-nytt. ▶

► Leila Sarwari befinner sig långt bort från allt vad FN-resolutioner och politiska möten i Kabul och andra storstäder heter. Ändå finns hon mitt i en bubblande demokratiprocess på sin egen lokala nivå – och hon är mycket aktiv i den. Det finns ju så mycket att göra. Så mycket arbete som återstår och så många hinder att komma över, menar hon.

Lönen betalas i mat

Leila Sarwari är 34 år och befinner sig på lokalsamhällets botten. Hon är änka sedan 12 år, har fem barn i åldrarna 12-20 år och bor hos sin svägers familj. Leila arbetar med att tvätta, städa och laga mat åt folk i byn. Lönen betalas i mat.

Föräldrarna är afghaner, men Leila Sarwari föddes i Iran. Redan under uppväxten blev hon intresserad av kvinnors svåra situation.

– När jag växte upp i Iran förstod jag vilka svårigheter afghanska kvinnor hade. Redan då kände jag att ville göra något här. Men jag trodde knappast att jag en dag skulle få möjlighet till det, säger Leila.

Byrådet dök upp som ett oväntat och bra tillfälle.

Vägen till Lab Aol Bala är krokig och

dammig. Väl framme går byns färger i rödbrunt och lerhusen är låga och slitna. I de smala, dammiga gatorna konkurrerar lastbilar, får och lekande barn om utrymmet. Vägen till Leila Sarwari går via byrådet eller ”shuran”. Alltså de manliga medlemmarna och rådets ordförande Abdul Haq. Det är ett lokalt utvecklingsråd som stöds av SAK.

I Lab Aol Balas lokala utvecklingsråd finns 16 medlemmar, åtta män och åtta kvinnor. Mötena är separata för männen och kvinnorna, men har en gemensam dagordning så att samma frågor diskuteras.

När mötena är slut träffas rådets viktigaste män och kvinnor för att jämka samman de beslut som tagits. Ofta blir det tuffa förhandlingar.

Jag framför åter mitt önskemål att få träffa en kvinnlig ledamot. Abdul Haq skruvar på sig, tittar på de andra och säger något kryptisk om att det alltid är bra att höra fleras åsikter.

I distriktet Feroz Nakcheer finns 17 byråd. Alla ska ha ett utvecklingsprogram med en plan för vad som är mest nödvändigt att förbättra i byn. Åtgärderna stöds bland annat av organisationer som SAK.

– Vi har ett långvarigt och bra samarbete med Svenska Afghanistankommittén, berättar Abdul Haq. Mycket stöd har kommit därifrån.

Länk till regeringen

Byråden fungerar också som en länk mellan landsbygden och regeringen och andra myndigheter. Problem kan tas upp, önskemål framföras och situationen klargörs. En viktig del i den spirande lokala demokratins utveckling.

I varje by med ett utvecklingsråd ska det finnas en idélåda där folk kan lägga sina förslag till ”shuran”. Det kan handla om det mesta från vägar, vatten och skolor till jobbiga grannar.

När mitt möte med männen i byrådet är slut återstår frågan om det finns någon kvinna att tala med. Ordförande Abdul Haq väntar taktiskt tills de andra männen har gått iväg och leder mig därefter till ett litet hus i närheten. Det är där jag placeras nedanför ett fönster.

Jag ser att Kamila Nayiby från SAK-kontoret redan är på plats och att Leila Sarwari sitter en bit in i rummet. Abdul Haq ler och nickar som ett tecken på att intervjun kan börja.

Leila Sarwari berättar att hon har suttit i rådet i fem år och att det betyder väldigt mycket för henne. Hon får ingen ersättning för jobbet, utan ser det som ett rent hedersuppdrag. Ett mycket betydelsefullt sådant. Hon är vald av de andra kvinnorna i byn och är sekreterare.

– De andra kvinnorna litat på mig och det är hedervärt. Byrådet är det enda stället där kvinnor kan göra sin röst hörd. Männen lyssnar på oss där och vi kan faktiskt driva våra egna frågor. Självt har jag sagt att fler kvinnor måste få lära sig att läsa. Jag har drivit på för att ordna läs- och skrivkurser för kvinnor. Kurser i hantverk och sömnad är också viktigt. En sak som jag är särskilt stolt över är att jag fått de andra kvinnorna i rådet att våga prata på mötena och komma med förslag. Nu yttrar sig alla och det är jag glad över.

Stort anseende

Jag frågar vad det var som gjorde att de andra kvinnorna i byn valde henne till ”shuran”. Leila Sawari tittar ner, mumlar något kortfattat innan det blir tyst. I stället tar tolken initiativet:

– Leila vill inte säga det själv men hon

har ett mycket stort anseende i byn.

Hon anses vara en intelligent och smart kvinna som många vänder sig till. Leila uppmanades att ställa upp i valet och hon är mycket stolt över det.

Att ta ett foto var från början otänkbart, men efter intervjun ger Leila Sawari klartecken till att Kamila Nayiby kan ta bilden i stället för mig. Jag ställer in kameran och skickar in den genom fönstret. Det är först när jag kommit hem som jag ser Leilas intressanta ansikte med den djupa och kloka blicken. •

Tina Singleton

Anders Rosén
intervjuar Leila
Sarwari genom ett
fönster.